

Ha oiko ramo, che, che Daniel, ahecha rire pe visión ha aipota aikuaa he'iséva, upérõ, ehecha, oñembo'y che renondépe petẽ kuimba'éicha ojehecháva. Ha ahendu petẽ kuimba'e ñe'ẽ Ulai ysyry rembe'ikuéra mbytépe, ohenóiva ha he'íva: Gabriel, emboikuaa ko kuimba'épe pe visión. Upémarõ ou aguĩ che aĩháme; ha oguahẽvo, akyhyje ha ha'a che rovamo yvýre; ha'e

katu he'i chéve: Entende, yvypóra ra'y; pórke ára paha jave pe visión oikóta. Ha oñe'ẽ aja chéve, ake pypuku che rovamo yvýre; ha'e katu opoko cherehe ha chemopu'ã che py'a ári. Ha he'i: Ehecha, aikuaaukátá ndéve mba'épa oikóta pe pochy pahaitepe; pórke pe ára oñemoĩmavape oguahêta pe paha. Pe ovecha mácho mokõi hatĩva rehecháva hína Media ha Persia ruvicha-kuéra. Ha pe kavara sapukái hína Grecia ruvicha; ha pe hatĩ guasu oĩva hesakuéra mbytépe hína pe mburuvicha peteĩha. Ha upe hatĩ oñekytĩ rire, irundy oñembo'y hendaguépe; irundy rréino opu'ãta pe tetãgui, ha katu ndaha'úi ipokatu reheve. Ha ipahápe, umi rréino aravo pahápe, umi ñemoñare'ỹhára oguahẽ vove hi'añetépe, opu'ãta peteĩ mburuvicha hova atáva ha oikuaáva ñe'ẽ ijetu'úva. Ha ipokatu mbaretéta, ha katu ndaha'úi ijeheguete rupi; ha ohundíta hendaitépe ijojaha'ỹ hañuáicha, ha osẽ porãta, ha ojapóta hembipota, ha ohundíta umi imbarete ha pe tavaygua marangatu. Ha iñaranduka vai rupive avei ombohekopyta ñembotavy ipope; ha ombotuicháta ijehe ipy'apýpe, ha py'aguapy rupive ohundíta heta tapicha; opu'ãta avei umi mburuvichakuéra Ruvicha rehe; ha katu oñembyaíta po'ỹre. Ha pe visión ka'aru ha pyhareve rehegua, pe oñemombe'úva, añete; upéva emboty pe visión, pórke heta ára rire guarãta. Ha che Daniel, aikangy ha ahasa hasy mbovymi ára; upéi apu'ã ha ajapo pe rréi rembiapo; ha che kyre'ỹ pe visión rehe, ha avave ndoikuaái va'ekue upéva. Daniel 8:15–27.

Jepémo Daniel ohupyty hague pe visión Ysry Ulai rehegua (ko'ágã oĩva ihupytyrãme), Babilonia rembiasakuepe, pe peteĩha reino ndoikéi pe visión-pe. Oĩkuri oñemoinge pe akã óro ramo, ha león ramo mokõiha ha sietehápe, péro Babilonia mba'e profético, oñemboguetéva ha upéi oñemyatyrõ jeýva, oñemomba'e guasu capítulo ocho-pe. Nabucodonosor ohechauka va'ekue pe papado rehegua herida mortal, oñemosẽrõ guare yvyporakuérãgui “siete tiempos” aja, upéicha ohechauka hañua pe simbólico setenta ary pe kuña rekovai Tirogua oñeñembyesaráiha hese. Daniel capítulo ocho-pe, Babilonia oñeñembyesarái umi reino profecía bíblica-gui, ha pe visión oñepyrũ umi medos ha persas reheve (pe ovecha mácho hatĩva), ha upéi ou Grecia (pe kavara mácho).

Alejandro Máva rréi oñembyai ha oñemboja'o irundy rréinope, imbaretéva michĩvéva Alejándrogui; upéicha avei ojehechauka kuri capítulo siete-pe pe leopárho orekóva irundy pepo ha irundy akã rupive. Irundy ohechauka mba'e oikóva ko yvy tuichakue javeve, ojehechauháicha yvate, kuarahyresẽ, yvy gotyo ha kuarahyreike rupive. Capítulo ocho, versículo ocho-pe, irundy ojehechakuaáva osẽ yvága irundy yvytu gotyo. Capítulo siete-pe Grecia remimbo'e irundy pepo oñemohenda capítulo ocho-pegua irundy yvytu ndive, ha Grecia remimbo'e irundy akã oñemohenda umi irundy ojehechakuaáva ndive. Umi irundy akã ha irundy ojehechakuaáva ohechauka umi irundy rréinope oñemboja'ohaguépe Alejandro rréino ypykue, ha umi irundy pepo ha irundy yvytu ohechauka umi irundy hendápe oñemboja'ohague. Tuicha mba'e jahechakuaa hañua ko joavy, pórke kóva ohechauka peteĩ argumento umi Millerita-kuéra oreko va'ekue umi Protestánte-kuéra entendimiento ymaite guare rehe, Roma-pegua pe irundyha rréino rehe.

Habacuc tablas ári, ojehechakáva umi ta'anga pionéro 1843 ha 1850-pe, oĩ peteĩnte ta'anga ndaha'úi peteĩ jehechauhaha peteĩ porofesía ñemoĩ rehegua, ha upéva oguereko hañua pe joavy umi irundy akã ha umi ojekuaáva apytépe, ha umi irundy pepo ha yvytu apytépe. Oñehakãity hañua pe añetegua Roma rehegua ha'eha pe irundyha mburuvicha guasu Biblia porofesiápe, Satanás omoinge peteĩ ñe'ẽmondo umi irundy akã ha umi ojekuaáva, ha umi irundy pepo ha yvytu

he'iséva añetegua térã japu rehegua. Satanás ojapo upéicha pórke Daniel aranduka hesakã porã oikuaakágui oíha peteĩ símbolo ijajaha'ýva Daniel arandukápe omopyendáva pe visión. Pe prueba omopyendáva upe símbolope peteĩ parte oĩ umi irundy akã ha umi ojekuaáva, ha umi irundy pepo ha yvytu rehe. Umi protestánte omomba'e peteĩ Satanás-gua jehecha ko ñe'ẽmondo rehegua, ha pe ñe'ẽmondo tuichaite iñimportanté va'ekue historia Millerita-pe, upévore hikuái ombohéra haña upe ñe'ẽmondo pe ta'angáre. Pe pu'aka omopyendáva pe visión “chazon” Daniel arandukápe oñemombe'u “nde retãygua kuéra mondaha” ramo, ha umi protestánte ohechauka upe pu'aka ha'cha peteĩ peteĩva heta mburuvicha siriogua hérava Antíoco Epífanés apytégui, ha Miller ohechauka chupekuéra Roma ramo.

Ha upe umi ára-pe heta opu'ãta pe mburuvicha guasu yvy gotyo pegua rehe; avei ne retãygua apohare vai kuéra oñemopu'ãta omopyendá hañaicha pe visión; ha'ekuéra katu ho'ãta. Daniel 11:14.

Antíoco vaekue peteĩva umi mburuvicha guasu apytégui, peteĩ línea de mburuvicha guasu osẽva peteĩva umi irundy reino-gui, umívape oñembyaipa rire Alejandro rembiguasú. Daniel 8, versíkulo 9-pe, pe hatĩ michĩva ou kuri Alejandro reino rire, ha pe versíkulo 9 he'i peteĩva umívagui osẽ Hague pe hatĩ michĩva.

Ha peteĩva apytégui osẽ peteĩ hatĩ michĩva, okakuaáva tuicha itereíva yvate gotyo, kuarahyresẽ gotyo ha pe yvy porãite gotyo. Daniel 8:9.

Pe ñe'ẽjoaju oíva Roma omoĩ haña pe visión, térã peteĩ mburuvicha guasu sirio ikangýva ha michĩtereíva omoĩ haña pe visión, oguereko avei pe ñe'ẽjoaju oíva pe pokã michĩva osẽpa peteĩva umi irundy pokãgui, térã peteĩva umi irundy yvytúgui. Ndahetái mba'e haña oñeñe'ẽ hese, pórke tembiasakue ha profesía hesakã porã: Roma ndaha'ei vaekue peteĩ ñemoñare império griegogua rehegua, síno Roma ha'e vaekue peteĩ pokatu pyahu. Roma rire pe irundyha reino, upéicharõ pe “peteĩva umívagui” versíkulo nueve-pe, tekotevẽva'erã ha'e peteĩva umi irundy yvytu térã pepógui. Ha'e rire Antiochus Epiphanes, osẽ va'erã kuri pe pokã Siria pegua guive.

Umi Millerita ohechakuaa pe mbarete ojehechaukáva “nde retãygua mondaha kuéra” ramo opu'ãtaha Cristo rehe.

Ha hembipota rupive avei omongakuaáta ñembotavy ipope; ha omomba'eguasúta ijehe ipy'apýpe, ha py'aguapýpe ohundíta heta tapichápe; opu'ãta avei Mburuvicha ruvichakuéra Ruvicha rehe; ha oñembyaíta po'ýre. Daniel 8:25.

“Mburuvicha ruvichakuéra” ha'e Cristo, ha Antíoco Epífanés oikova'ekue heta ary Cristo onase mboyve; upévore umi Millerigua ohechauka ko mba'e añeteguáva pe kuartia'atã 1843-pe. Pe kuartia'atãme omoíva'ekue pe ára 164, añetehápe ndorekoíva mba'eveichagua ñe'ẽmondo Bíblico, ha ha'eva'ekue mante peteĩ jehaipyre ohechaukáva pe ñorairõ he'iséva pe irundyha reino rehegua Miller ha umi teólogo protestánte kuéra apytépe. Pe ary “164” ykére pe kuartia'atãme ohai va'ekue hikuái: “Antíoco Epífanés mano, ha ha'e añetehápe ndoñembo'yri ‘Mburuvicha ruvichakuéra’ rehe, omano haguére 164 ary pe Mburuvicha ruvichakuéra onase mboyve.”

Ko árape pe Adventismo ombo'e "nde retãgua mondaha kuéra" ha'eha Antiochus Epiphanes, oiko hañuaicha avei Protestantismo apóstata, jepeve inspiración omoĩ haña kuantia hañuaicha "1843 aryta'o haña'a ojekuaa oisãmbyhy hague Ñandejára po rupive ha ndovaléi ñemoambue." Umi Millerita oikuaa porã va'ekue pe mburuvicha rova atáva ha'eha Roma, upévore ndojepy'apyjói pe ñembo'e satanás guare ombyaíva katupyry ñemopyendávo pe visión "chazon." La Biblia hesakã porã oĩha ndaipóri ramo visión, tavayguakuéra ñehundi.

Oĩhápe ndaipóriháramo visión, tavayguakuéra ñehundi; ha pe omomba'éva léi, ovy'a ha'e.
Proverbios 29:18.

Pe visión Salomón ohechauka pe versículo-pe ha'e pe visión "chazón", ha Daniel 8:13-pe, ha'e hína pe visión ohechaukáva paganismo ha papalismo opyrũ haña opyrũ hañuaicha pe santuario ha pe aty rehe. Umi Millerita-kuérape ñuarã mokõi pu'aka omongy'áva upéicha orrepresenta kuri pe irundyha reino profecía bíblica-pe, ha oikuaa'ỹre pe irundyha reino Roma rehegua ("nde pueblo mondahakuéra"), ndaikatumo'ãi kuri omopyenda pe visión. "Nde pueblo mondahakuéra" Daniel 11:14-pe, opu'ã va'erã kuri pe mburuvicha yvy gotyo rehe, ñembotuicha, omopyenda pe visión ha ho'a. Roma omohu'ã peteĩteĩ umi característica.

Pe capítulo siete-pe, pe cuarto reino ñemombe'u haña hekoha "ĩambueha" umi reino mboyveguái.

Upéi ahecha pyharekue che visión-pe, ha péina ápe peteĩ mymba irundyha, kyhyje hañáva ha ñemondýiva, ha imbaretereĩ; ha oguereko tãi guasu fierrogua: ho'u, omboja'o haña, ha opyrũ hembýva ipýpe; ha ñambue opaite mymba tenondegua-gui; ha oguereko pa ñuatĩ... Upérõ aikuaase añete haña pe mymba irundyha rehegua, pe ñambuéva opaite ambuegui, tuichaiterei haña ñemondýi, hã fierrogua ha ipysãnguéra broncegua; pe ho'úva, omboja'óva haña, ha opyrũva hembýva ipýpe; Ha umi pa ñuatĩ oĩvagai ñakãme, ha pe ambue osẽva rehegua, ha henondépe mbohapy ho'ava'ekue; upe ñuatĩ orekóva tesa, ha peteĩ juru oñe'ẽva mba'e guasuterei, ha hova hatãve ñirũnguéragai. Daniel 7:7, 19, 20.

Pe irundy mburuvichaguasu Daniel 7-pe ojechauka mokõi jeyha ñambueha umi mburuvichaguasu ohasava'ekuégui. Pe "hatĩ michĩva" versíkulo 9-pe oĩva ha'ére añoite peteĩ jepyso pe hatĩ sirio-gua rehegua (Antíoco Epífanes), ndaha'ei va'erãmo'ã ñambuéva. Umi mymba ojechaukava'ekue Roma mboyve capítulo 7-pe ha'e va'ekue león, oso ha leopárdo, opavave mymba oĩ añetehápe tekove rekohápe; ha katu oñuahẽvo pe irundyha mymba hã hierro-gua ha ipysapẽkuéra bronce-gua reheve, Daniel ndoikuaái va'ekue mba'eveichagua mymba tekove rekohápegua ohechaukáva pe mymba vaietereíva ho'upáva. Ha'e ñambue va'ekue. Pe "hatĩ michĩva" versíkulo 9-pe oĩva osẽ peteĩva umi hendágui ojechaukáva umi irundy yvytu ha pepo rupive, ha ndosẽi peteĩva umi hatĩgui térã umi hatĩ guasu ojechakuaáva apytégui.

Daniel capítulo poapy he'i: "ha'e kuéra rréino pahápe, tembiapo vai apoha kuéra oikemahávo henyhẽme, opu'ãta peteĩ mburuvicha rova atáva, ha oikuaáva ñe'ẽ ñemimby." "Iréino pahápe" guive (Grécia, ñembyairõ guare irundy rréinope), upe ára "tembiapo vai apoha kuéra oikemahávo henyhẽme," opu'ãta va'erã peteĩ mburuvicha pyahu.

“Mayma tetã oikéva’ekue tembiapo rendápe oñemoneĩ chupe oguereko haña hendaguã yvy ári, ikatu hañaicha ojekuaa añetépa omohu’ãta pe Ñangarekohára ha pe Imarangatúva remipota. Maranduhára ñe’ẽ ohechauka porã umi mburuvicha guasu ko yvy arigua—Babilonia, Medo-Persia, Grecia ha Roma—ojekakuaa ha oñemotenonde hague. Káda peteĩva ko’áva rehe, ha avei umi tetã mbareteve’ỹvare, tembiasakue ojepyso jevy. Káda peteĩ oreko va’ekue hi’ára oñeha’ã haña; káda peteĩ ofalla va’ekue, iñemimbipa ogue, ha ipokatu oho chugui.” Profetas y Reyes, 535.

Grécia retãme haña (“ára pahápe”), ha’ekuéra prueba aravo ryrũ oñehenyhẽmbaitévo (“opaite vove pe angaipáva kuéra rembiapo”), opu’ãta peteĩ “mburuvicha rova hatáva”. Upe mburuvicha oikũmbyta “ñe’ẽ iñypyũva”, oñe’ẽtaháicha peteĩ ñe’ẽ iñambuévaita pe hebreo umi judío ñe’ẽgui térã pe griego pe mburuvicha guasu ohasava’ekue ñe’ẽgui, ha’e rupi oñe’ẽta latínpe. Upe mburuvicha guasu Moisés ohechauka va’ekue pe tetã oguerútava pe jejoko guasu ary 66 guive 70 d.C. peve, upépe, ambue mba’e apytépe, ñembyahýi tuichaiterei rupi umi judío ho’u va’ekue iñemoñaretee haña oikove haña.

Nderekojái haguére nde Jára nde Ruetepe py’aguapy reheve ha vy’a py’aite guive opa mba’e heta rehe, upévare remomba’apóta nde ruvichakuéra nde ári, umi Jára omondótava nde rehe, ñembyahýipe, y’uhéipe, opívo’ỹme ha opa mba’e oikotevẽ hañaicha; ha ha’e omoĩta nde ajúra ári peteĩ júgo fiérrogui, nehundipa peve. Jára oguerúta nde rehe peteĩ tetã mombyryguágui, yvy apýragui, pya’eterei taguato ovevéicha; peteĩ tetã iñe’ẽ ndereikuaamo’ãi haña; peteĩ tetã hova atáva, ndojapomo’ãiva mba’eve umi itujávare, ni nomomba’emo’ãiva mitãrusukuérape; ha ho’úta nde mymbakuéra rembi’a ha nde yvýgui osẽva, nehundipa peve; ha ndohejamo’ãi ndéve ni avati, ni víno, ni aséite, ni nde vakakuéra ñemoña, ni nde ovechakuéra aty, nehundipa peve. Ha ojokóta ndéve tape haña opa ne okẽ rupi, ne murállã yvate ha mbarete oguejy peve, umi rehe rejerovíava ne retã pukukue javeve; ha ojokóta ndéve tape haña opa ne okẽ rupi ne retã pukukue javeve, pe Jára nde Ruete ome’ẽ va’ekuẽpe ndéve. Ha re’úta nde rete’a, nde ra’y ha nde rajy ro’o, umi Jára nde Ruete ome’ẽ va’ekue ndéve, upe jejoko ha py’apytĩme, nde ruvichakuéra nembyasyhápe. Deuteronomio 28:47–53.

Daniel capítulo mokõihápe pe irundyha rréino oñerepresenta va’ekue “hierro” reheve, ha Moisés ohechauka va’ekue peteĩ “tetã”, omoĩtava “júgo de hierro” umi judío ári. Pe “tetã” “ohundíta” umi judío, ha ipya’etereíta peteĩ taguatoicha, ha pe taguato niko hina Roma símbolo. Ha’éta peteĩ “tetã” “nde neresẽi hañaicha iñe’ẽ”, pórke iñe’ẽta umi judío ñe’ẽguera pytũ” ramo. Ha’éta peteĩ “tetã rova atáva”, he’iháicha Daniel capítulo poapyhápe peteĩ “mburuvicha rova atáva” ramo. Ha Jerusalén “jejoko haña” aja umi judío ho’u va’ekue ifamilia “ra’y ha tajýra”.

Miller ohechakuaa Roma pagãha pe mbarete Moisés he’iva’ekue rehegua, ha avei Daniel mokoĩme irundyha “fierro” rréino, ha pe “tetã” oñe’ẽva latín, ndaha’ẽi hebreo térã griego. Miller ndojapói va’ekue mba’eveichagua joavy pe irundyha ha poha rréino apocalipsis bíblicopegua apytépe, chupe ñuarã mokõivéva ha’eva’ekue mante Roma. Upévare, Roma pagã opu’ã rire versículo mokõipa mbohapyhápe, ha’e ndohechái pe joavy ojehechaukáva versículo mokõipa irundyhápe. Pe visión-pe, pe hatĩ michĩva ojere va’ekue kuimba’e rehegua guive kuña reheguápe ha upégui jevy kuimba’e reheguápe ha kuña reheguápe versículo porundy guive pakõi peve; ha versículo mokõipa mbohapy ohechauka Roma pagã profético rekome’ẽ, Gabriel remyesakã versículo mokõipa

irundyhápe oñemoambue Roma kuña reheguápe. Pe mbarete versículo mokõipa irundyhápe oguerekóta va'erã “mbarete guasu”, “ha ndaha'ei imbarete tee rupive: ha ohundíta hechapyrã hañuáicha, ha oñakãrapu'ãta, ha oja póta, ha ohundíta umi mbarete guasúpe ha pe tavayguakuéra marangatúpe.”

Róma Papal-peguápe oñeme'ẽ va'erã kuri Róma pagãmegua mbarete militar, ha upéva ohundíta kuri Tupã retãyguápe mil mokõi sa ary pokõi pa, ary 538 guive 1798 peve. Ohundíta kuri “hechapyrã hañuáicha”, ha'ẽgui pe mymba ka'aguy guasu opavave yvypóra “ohecharamóva hapykuéri”, ha ha'e kuri pe pokatu “ojapóva ha osẽ porãva” pe peteĩ ñembohoryã peteĩha, “oñedetermináva” opa hañua ary 1798-pe, oñekumpli peve.

Upéi, pe versíkulo mokõipa poha, Gabriel osegi pe osilación oñemoĩva'ekue umi versíkulo ha'e omyesakáva'ekuépe Daniel-pe guarã, ha jey oñe'ẽ Roma pagana rehe, upeva'e peteĩchagua “política” ambuéva rupive ombyatýva'ekue hembiguái guasu, ojehechauhaháicha opa historiador-kuéra rembiapokuépe. Pe “astusia” Roma pagana rehegua niko mokõive hañua tetãnguéra oíke hañua pe imperio okakuaávape, ha oipuruva'ekue py'aguapy ha teko porãmeguáva ñe'ẽme'ẽ omopu'ã hañua pe imperio, ndaha'ei umi imperio mboyveguáicha ojeapóva añõnte mbarete militar rupive. Roma pagana avei “opu'ãta Príncipe de príncipes rehe,” ojapo haguéicha omoĩrõ guare Cristope Calvario kurusúre.

Upéi Gabriel oñe'ẽ umi mokõi visión rehe omyesakáva'ekue Daniel-pe, ohechauka hañua pe visión “mareh” rehegua, pe jehechauka rehegua (mokõi mil trescientos ára), ha'eha añete, ha pe visión “chazon” rehegua, pe santuario ha pe hueste jejopy ha jeity hañua Roma pagana ha Roma papal rupi, oĩva'erãha “ñembotypy (selado)”, “heta ára rehe” (pe ára paha peve, ary 1798-pe).

Upéi Daniel hasy peteĩ are rupi, ha upéi ojevýkuri hembiapópe; ha upéicharõ jepe ndontendeporãi gueteri pe visión “mareh”, upéva hína pe visión Gabriel oñekomisiona hañua chupe ontendeuka hañua. Upéva Gabriel ojevyjeyta capítulo nueve-pe, omohu'ã hañua hembiapo Daniel ontendeuka hañuáicha pe visión “mareh”.

Daniel arandukue 9-pe, Daniel oikuaaporãina kuri Ñe'ẽ Profétika rehe ha oñuahẽ kuri oikuaávo Moisés ha Jeremías kuatiahaipyre rupive. Jeremías ohechauka va'ekue pe jejopy poguýpe oĩ haguépe ha'etaha ombopuku hañua setenta ary.

Ha ko yvy tuichakue oikóta ñehundi ha mba'eporandu guasu ramo; ha ko'ã tetãnguéra oservíta Babilonia mburuvichápe setenta ary pukukue. Ha oikóta, ojehe hañuáicha, oñemohu'ã vove umi setenta ary, che akastigáta Babilonia ruvichápe, ha upe tetãme — he'i Ñandejára — heko vaekuere, ha Caldeo retãme; ha ajapóta chugui ñehundi opa ára guarã. Jeremías 25:11, 12.

Moisés he'iháicha, pe jehapykuéra pytagua retãme ojokótava peteĩ ára pe yvy ovy'áta hañua umi isábado rehe.

Ha Che amoingo pe yvy ñehundi hañuáicha; ha pene enemigo-kuéra oikóva ipype opyta hañua oñemondýi hese. Ha amosarambíta peẽme umi tetã ambuéva apytépe, ha aipe'áta kyse pende rapykuéri; ha pende yvy opytáta ñehundipyre, ha pene táva-kuéra oñembyaipáva. Upẽrõ pe yvy ovy'áta isábado-kuérape, opa pukukue opyta aja ñehundipyre, ha peẽ peime pene

enemigo-kuéra yvýpe; upérõ pe yvy opytu'úta ha ovy'áta isábado-kuérape. Opa pukukue opyta aja ñehundipyre opytu'úta; ndopytu'úigui pende sábado-kuérape, peẽ peiko ramo guare hese. Levítico 26:32–35.

Daniel oikuaa kuri Ñandejára Ñe'ẽ marangatúgui, mokõi testígo rehe, ipuévlo oñemosarambi hague ñenemigua retãme, upe aja pe yvy oikóta ojepy'aguapy haña isábado-kuéra. Ha'e oikuaa kuri pe Crónicas apohára oikuaa haguéicha Jeremías remi'éramo setenta ary rehegua.

Ha umi okañýva'ekue kysepuku poguýgui ogueraha Babilóniape; upépe oiko haña hembiguái ichupe ha ita'yrape, pe mburuvicha guasu Pérsia retãme uguapy peve; oñemboty haña Ñandejára ñe'ẽ he'íva Jeremías jurúre, pe yvy odisfruta peve isábado-kuéra; y ojeheja haña nandi ajaite, ojapo haña sábado, oñemboty hañaicha umi setenta ary. Ha Ciro, mburuvicha guasu Pérsia retã pegua, peteĩha ary guive, oñemboty hañaicha Ñandejára ñe'ẽ Jeremías jurúre oñe'ẽva'ekue, Ñandejára omokyre'ỹ Ciro, mburuvicha guasu Pérsia retã pegua, espíritu, ha upépare omosarambi peteĩ marandu opaite irreíno rupi, ha avei omoĩ kuatiáre, he'ívo: Péicha he'í Ciro, mburuvicha guasu Pérsia retã pegua: Opaite yvy arigua reino Ñandejára Tupã yvágapegua ome'ẽ chéve; ha ha'e chembokuatia haña ichupe peteĩ óga Jerusalénpe, oĩva Judápe. Máva piko oĩ pene apytépe, opaite Ipuévlo apytégui? Ñandejára Itupã taime hendive, ha tojupi. 2 Crónicas 36:20–23.

Daniel oikuaa va'ekue Jeremías rembiporavo setenta ary isarambipa haña iñenemiyokuéra retãme, pe yvy oguerohory aja umi sábado imba'éva, ojejapyhy hague pe ñembyasy “siete jey” rehe oñembohysýva Levítico mokoĩpa seis-pe, ha pe entendimiento rehe iñe'ẽrendu hañaicha, ha'e omohu'ã pe pohã oñemandáva upépe umi ipahápe opáyva oikuaa haña hikuái isarambipa hague.

Ha umi oikovéva pene apytégui amondóta kangy py'a pype umi ija'e'yva retãme; ha peteĩ rogue ryryi pu jepe omuñaíta chupekuéra; ha okañýta, oĩvaicha okañýva kyse puku renondégui; ha ho'áta avave ndoñapytĩri ramo jepe chupekuéra. Ha ho'áta peteĩ ojuehe ári, ku kyse puku renondépeguáicha, avave ndoñapytĩri ramo jepe chupekuéra; ha ndaikatumbo'ãi peñembo'y pene rembiguái'yva renondépe. Ha peñehundíta tetã ambuegua apytépe, ha pene enemigo retã penembyaiete hañaicha penemoĩmbáta. Ha umi hembýva pene apytégui ikangypáta iñaáva rehe oĩvo pene enemigo retãme; ha ituvakuéra rembiapo vai rehe avei ikangypáta hendivekuéra. Ha oñemombe'úramo hikuái hembiaapo vai, ha ituvakuéra rembiapo vai, iñembotavyha penderehe haña che rehe, ha avei uguatahague che ndive oñemoĩ hañaicha cherehe; ha che avei uguatahague hendivekuéra aĩ hañaicha oñemoĩ cherehe, ha araha hague chupekuéra ija'e'yva retãme; upérõ, oñemomirĩramo ipy'a oñekytĩ'yva, ha upérõ omoneĩramo hikuái ikastigohápe iñaáva rehe: upérõ che mandu'áta che ñe'ẽme'ẽ Jacobo ndive, ha avei che ñe'ẽme'ẽ Isaac ndive, ha avei che ñe'ẽme'ẽ Abraham ndive amandu'áta; ha amandu'áta pe yvýre. Pe yvy katu ojehejítargui chuguikuéra, ha ovy'áta isábado-kuéra rehe, oĩ aja nandi ha ojeheja hañaicha heseguikuéra'yre; ha ha'ekuéra omoneĩta ikastigohápe iñaáva rehe: péva rehe, heẽ, péva rehe ae omboykégui che juicio-kuéra, ha ipy'a oguerovy'a'ygui che estatuto-kuéra. Upéicharamo jepe, oĩ aja ija'e'yva retãme, ndachemoĩmbamo'ãi chupekuéra mombyry, ha ndacheroyrõmo'ãi chupekuéra ahundipa hañaicha, ha ambyai haña che ñe'ẽme'ẽ hendivekuéra: che hína Tupã Ñandejára hikuái rehegua. Che katu hesekuéra hañarã

amandu'áta ituvakuéra ypykue ñe'ẽme'ẽre, umi aguenohẽ va'ekue Egipto retãgui tetã ambuegua renondẽpe, haũaicha che ha'e haũa Ijára: Che hína Ñandejára. Kóva hína umi estatuto, juicio ha léi, Ñandejára omoĩ va'ekue peteĩ ñe'ẽme'ẽ ramo ha'e ha Israel ra'ykuéra apytẽpe yvyty Sinaípe, Moisés po rupive. Levítico 26:36–46.

Daniel ñembo'e kapítulo nueve-pe oñe'ẽ opa mba'ere pe ñe'ẽmondo rehe umi ojejuhúva isarambipa enemigo retãme rehehápe. Upe ñembo'e oñembojoajuva'erã iñembo'e ndive kapítulo mokõi-pe, mokõivéva oñondive ohechauka haũa umi ñembo'e Apocalipsis kapítulo once-peguápe, umi omanóva guasu táva Sódoma ha Egipto rapére, oikuaáva avei hikuái iñarambipa hague. Daniel omohu'ãvo iñembo'e, Gabriel ou jey omboapypa haũa tembiapo omyesakã haũa pe visión “march”, péicha avei Espiritu Santo ojapose haũa umi mokõi testigo Apocalipsis kapítulo once-peguápe.

Ha ajerurẽrõ aikóvo añe'ẽ, añembo'e, ha amombe'u che angaipa ha che retãygua Israel angaipa, ha aikuaauka che ñembo'e ñembyasy Tupã Ñandejára che Jára renondẽpe che Jára yvyty marangatu rehehápe; heẽ, ajerurẽrõ aikóvo ñembo'épe, upe kuimba'e Gabriel, amavévape ahecha va'ekue pe visión ñepyryũme, oveve pya'e etereĩgui ou ha opoko cherehe ka'aru ofrenda jave. Ha'e chembo'e, oñe'ẽ chendive ha he'i: “Daniel, ko'ãga asẽ ame'ẽ haũa ndéve arandu ha kuaapy.” Daniel 9:20–22.

Ko estudio ñambojoaju jeyta pe artíkulo oúvape.

“Mbovymi Babilonia ho'a mboyve, Daniel ojepy'amongetarõ guare ko'ã profesía rehe ha oheka Tupãme oikuaa haũa umi ára rembiasakue, oñeme'ẽ chupe peteĩ aty jehecha haũa umi rréino pu'ẽ ha ho'a rehegua. Peteĩha jehecha reheve, oñemombe'uháicha Daniel kuatiañe'ẽ pehẽngue 7-pe, oñeme'ẽ chupe peteĩ ñemyesakã; upéicharõ jepe, ndaha'ei opa mba'e ojekuaaukáva profétape. “Che remiandu tuichaiterei chemongyhyje,” he'i ha'e ohai haũa hembiasakue upérõ, “ha che rova amoambue chepype; arekóramo jepe pe mba'e che py'apýpe.” Daniel 7:28.”

“Ambue visión rupive oñeme'ẽve tesape umi mba'e oikótava tenonderã rehe; ha ko visión paha gotyo Daniel ohendu ‘peteĩ marangatúpe oñe'ẽva, ha ambue marangatu he'i upe marangatúpe oñe'ẽvape: Mboy araka'e peve piko pe visión?’ Daniel 8:13. Pe mbohovái oñeme'ẽva, ‘Mokõi mil ha mbohapy ciento ára peve; upéi pe santuario oñemopotĩta’ (versículo 14), omyenyhẽ chupe ñembyasy ha jepy'apýpe. Tekotevẽ eterei rupi oheka pe visión he'iséva. Ndaikatúi ontende mba'éichapa ojoaju umi setenta ary ñembyasyrenda pegua, Jeremías rupive oñemombe'úva, umi mokõi mil mbohapy ciento ary rehe, visión-pe ohendúva pe yvagagua visitante he'ívo ohasava'erãha Tupã santuario ñemopotĩ mboyve. Pe ánhel Gabriel ome'ẽ chupe peteĩ interpretación parcial; upéicharõ jepe, pe proféta ohendúvo umi ñe'ẽ, ‘Pe visión ... heta ára haũa’, ho'a ikangypaite. ‘Che Daniel akangypaite,’ he'i ha'e imba'e ohasava'ekue rehe, ‘ha aikuri hasy mbovymi ára; upéi apu'ã jey ha ajapo mburuvicha guasu rembiapo; ha pe visión chemondýi ha chemopirĩ eterei, ha avave ndoikuaái vaekue upéva.’ Versículos 26, 27.”

“Oguereko gueteri pohýi Israel rehehápe, Daniel oikuaajey haũa oñemoarandu porã Jeremías profesía-kuérape. Ivaikuaa'ỹeterei hikuái—hesakãiterei haũaicha ha'e oikũmby haũa ko'ã testimonio kuatiañe'ẽme oñemboguapýva rupi ‘mboy aryha, Ñandejára ñe'ẽ ou hague

maranduhára Jeremías-pe, omoañete haña setenta ary Jerusalén ñehundipápe.’ Daniel 9:2.”

“Jerovia ojejoko haña ijerovia pe ñe’ẽ profétika añetehápe, Daniel ojerure asy va’ekue Ñandejárape ko’ã promésa pya’e oñekumpli haña. Ojerure asy va’ekue Tupã réra yvate oñeñongatu haña. Ñembo’épe ha’e oñemoirũmbaite umi ndohupytyíivandi pe propósito divino, omombe’úvo ipekadokuéra kuimba’e voi mba’erõ guáicha.” Prophets and Kings, 553, 554.